
Kronika.

Przegląd Historyczny 50/3, 643-646

1959

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

W dniach od 28 sierpnia do 4 września 1958 obradował w Brukseli i w Louvain I Międzynarodowy Kongres Historyków Filozofii Średnio-wieczna, który zgromadził przedstawiciele kilkunastu krajów. W czasie obrad postulowano m. in. ożywienie działalności translatorskiej, szczególnie jeśli chodzi o teksty muzułmańskie i żydowskie oraz stworzenie odpowiednich pomocy leksykalnych w postaci słowników dla tekstów *stricte* filozoficznych. Wysłunięto również program ścisłej współpracy historyków filozofii z historykami badającymi inne dziedziny życia średniowiecznej Europy. Do realizacji tych postulatów powołano na zakończenie obrad *Société Internationale pour l'Étude de la Philosophie Médiévale* z tymczasową siedzibą w Louvain. Biuro *Société* zapowiedziało, że referaty i głosy dyskusyjne I Kongresu opublikowane zostaną w specjalnym wydawnictwie.

Okolo 200 uczestników z kilku krajów Europy Zachodniej wzięło udział w odbytej w Liège w dniach 14—17 września 1958 pierwszej międzynarodowej konferencji poświęconej problemom historii europejskiego ruchu oporu (*l'Histoire de la Résistance européenne*). W związku z nieobecnością przedstawiciele krajów Europy Wschodniej konferencja obradowała głównie nad zagadnieniami walki konspiracyjnej na Zachodzie (w Belgii, Holandii, Francji i Danii) oraz w krajach byłego obozu hitlerowskiego (w Niemczech i we Włoszech).

IV międzynarodowe *colloquium* poświęcone historii żeglugi i zagadnień morskich odbyło się 20—23 maja 1959 w Paryżu pod auspicjami *Académie de Marine*. Tematem obrad była sprawa źródeł do historii żeglugi i handlu morskiego od wczesnego średniowiecza do XVIII w. Wygłoszono 22 referaty omawiające sprawę źródeł włoskich (Lane, Romano, Traselli), jugosłowiańskich (Tadić), francuskich (Carriere, Bautier, Delafosse, Touchard), hiszpańskich i portugalskich (Rau, Castillo, Raventos), angielskich (Postan, Carus-Wilson), duńskich (Friis, Kellenbenz), polskich (Małowist), niderlandzkich (Brugmans).

W dniach 23—26 czerwca 1959 odbyło się w Nancy międzynarodowe *colloquium* poświęcone historii Oświecenia.

W czerwcu 1959 obradowała w Lizbonie V międzynarodowa konferencja archiwistów pod nazwą *Table Ronde des Archives*. Zgromadziła ona 34 przedstawiciele z 21 ośrodków archiwalnych całego świata. Przedmiotem obrad było zagadnienie roli i udziału archiwów w służbie współczesnej nauki historycznej. Omawiano wiele problemów organizacyjnych i porządkowych — głównie pro-

blem techniki udostępniania akt i przeprowadzania kwerend. Postulowano większy udział archiwów w badaniach regionalnych oraz podjęcie szerokich zamierzeń w dziedzinie publikacji źródłowych. Na konferencji omawiano także wyniki ankiety, której kwestionariusze rozesłane zostały do kilkudziesięciu archiwów europejskich i zamorskich. Ankieta wykazała wielki wzrost korzystających z akt w archiwalnych pracowniach naukowych oraz proporcjonalny do tego wzrost ilości udostępnionych jednostek. Charakterystyczne są także zmiany jakościowe — dotyczy to głównie zmniejszenia się ilości kwerend genealogiczno-biograficznych na korzyść kwerend do dziejów gospodaczo-społecznych. Na zakończenie obrad ustalono termin następnej VI konferencji Okrągłego Stołu na 1961 rok. Miejscem obrad będzie Warszawa, a ich tematem udział archiwów we współczesnej międzynarodowej współpracy naukowej.

W dniach 4—12 września 1959 odbył się w Lizbonie międzynarodowy kongres poświęcony historii wielkich odkryć geograficznych dla uczczenia 500 rocznicy śmierci Henryka Żeglarza. Referaty wygłosili m. in. Damiao Peres (Coimbra, Portugalia), „L'action du Prince Henri dans le développement de la science“, Gilberto Freyre (Recife, Brazylia), „Intégration des races autochtones dans la communauté portugaise“, Adriano Moreira (Lizbona), „La pensée du Prince Henri et la politique portugaise d'outremer actuelle“.

*

Rada Zarządzająca Panamerykańskiego Instytutu Geografii i Historii przyjęła propozycję sekretarza generalnego tegoż Instytutu, Ignacio Marquiny, dotyczącą realizacji serii badań kompleksowych poszczególnych krajów Ameryki w celu uzyskania ogólnego obrazu rozwoju tych ziem z myślą o wykorzystaniu tego przy rozwiązywaniu praktycznych zadań. W porozumieniu z rządem Ekwadoru przyjęto ten kraj właśnie jako pierwszy obiekt badań. Obejmą one prehistorię, protohistorię (od podboju Inków do pierwszych wpływów cywilizacji europejskiej po podboju hiszpańskim), archeologię, antropologię i historię. Szczegółowy plan prac zamieszcza organ Instytutu „Revista de Historia de America“ nr 45, czerwiec 1958.

Cambridge University Press wydało trzeci tom wydawnictwa „The Cambridge History of the British Empire“, obejmujący okres 1870—1919.

Ukazał się pierwszy zeszyt nowego czasopisma „Business History“ (za grudzień 1958). Pismo wydawane jest przez *Liverpool University Press* pod redakcją R. E. Hyde'a. Artykuł wstępny napisał T. S. Ashton podkreślając związek *business history* z całością zagadnień historii gospodarczej, a zwłaszcza konieczność ratowania, przechowywania i udostępniania archiwaliów z tej dziedziny. T. C. Barker na dalszych stronach zwraca się do przedsiębiorców z apelem o „poświęcenie nieco czasu przeszłości“ i wyjaśnia różnice między reklamowym a naukowym podejściem do historii firm. Pozostałe artykuły poświęcono zagadnieniom XVIII i XIX w.

W „Archivum Hibernicum“ wydawanym przez *Catholic Record Society of Ireland*, Fr. Brendan Jennings publikuje w zeszycie XX/1957 całość materia-

łów dotyczących prób osiedlenia się w Polsce franciszkanów irlandzkich w latach 1645—54. Materiały pochodzą z archiwów zakonnych w Rzymie i Brukseli oraz z kolekcji Dun Mhuire, Killiney (Wrelun Papers). Inicjatywa iryjska nie doprowadziła do założenia konwentu wobec oporu braci polskich i korzystnego dla nich wyroku arcybiskupa gnieźnieńskiego.

Ukazały się dwa następne zeszyty t. XVI (za rok 1958) „Gallia. Fouilles et monuments archéologiques en France métropolitaine. Antiquité — Période Barbare“, pisma ukazującego się staraniem komisji archeologicznej *Centre National de la Recherche Scientifique* przy *Ministère de l'Éducation Nationale*. Nowe zeszyty zawierają sprawozdania z prac archeologicznych przeprowadzonych w latach 1956—1957 oraz przegląd najważniejszych czynnych placówek wykopaliskowych we Francji.

„Internationales Jahrbuch für Geschichtsunterricht“ 1957/58 publikuje echa wydanych w 1956 r. tez Enno Meyera „Über die Darstellung der deutsch-polnischen Beziehungen im Geschichtsunterricht“. Są to głosy G. Rhodogo, G. Labudy, K. Piwarskiego, E. Maleczyńskiej i K. Popiołka. W zakończeniu Meyer odpowiada swym polskim krytykom.

Instytut im. F. J. Dölgera na Uniwersytecie w Bonn rozpoczął publikację „Jahrbuch für Antike und Christentum“. Ma to być kontynuacja dawnego czasopisma „Antike und Christentum“ wydawanego przez F. J. Dölgera. Tom I ukazał się w 1958 r. w Münster (Aschendorff) pod redakcją Th. Klausera, E. Stommela i A. Stuibera.

Nr 2 tomu XXI „Bibliothèque d'Humanisme et Renaissance“ (Genève 1959), pisma wydawanego przez międzynarodowy komitet redakcyjny (redaktor naczelny A. Renaudet, Polskę reprezentuje K. Lepszy) zawiera m. in. ciekawe polonicum pióra Gottfrieda Schramma pt. „Antitrinitarien in Polen 1556—1658“ (s. 473—511).

Rada municypalna miasta Sieny wyznaczyła nagrodę w wysokości 1 miliona lirów za najlepszą monografię historyczną na temat „Walki pod Sieną w latach 1552—1559“. Termin nadsyłania prac na adres: *Segretario del Concorso per una Monografia Storica, Comune di Siena*, upływa z dniem 15 grudnia b.r. W konkursie mogą wziąć udział wszyscy zainteresowani, bez względu na narodowość.

*

Dnia 15 września 1958 zmarł w wieku lat 55 historyk niemiecki Ludwig Beutin. Zmarły związany ostatnio z ośrodkiem naukowym w Kolonii, był autorem licznych prac poświęconych historii gospodarczej okresu późnego średniowiecza, szczególnie dziejom handlu hanzeatyckiego.

30 września 1958 zmarł w wieku lat 90 historyk niemiecki Walter Goetz. Zmarły był autorem prac poświęconych dziejom kultury średniowiecznej; w latach

dwudziestych był jednym z czołowych przedstawicieli kierunku *Geistesgeschichte*. Redagował „Beiträge zur Kulturgeschichte des Mittelalters und der Renaissance“ (55 tomów do 1939 roku) i „Archiv für Kulturgeschichte“ (od 1912 roku), współdziałał przy publikowaniu „Propyläen — Weltgeschichte“ (1929—1933), po wojnie działał aktywnie przy organizowaniu na nowo pracy *Zentraldirektion* wydawnictwa „Monumenta Germaniae Historica“, a ostatnio współpracował przy wydawaniu serii „Neue Deutsche Biographien“. Ostatnia jego praca — zbiór esejów pt. „Historiker in meiner Zeit“ ukazała się na krótko przed śmiercią z przedmową prezydenta NRF dra Theodora Heussa.

9 kwietnia 1959 zmarł prof. Hans Koch, dyrektor naczelny *Osteuropa Institut* w Monachium i wydawca „Jahrbücher für Geschichte Osteuropas“.